

F. t. l. om oprettelse af Statens kunstfond og Eekersberg Thorvaldsensfondet.

overdragelser af deres værker, den såkaldte „droit de suite“, enten som afgift af den værdistigning, værket undergår fra salg til salg, eller som en afgift, der pålignes alle offentlige salg af kunstværker, der er undergivet ophavsret. Erfaringerne i de lande, der hidtil har indført en sådan „droit de suite“ synes imidlertid ikke at have været gode. Ordningerne har allerede af rent praktiske grunde kun kunnet indbringe kunstnerne relativt beskedne beløb, og kunstnere, der udfører større udsmykningsopgaver eller større billedhuggerarbejder, eller hvis værker sjældent kommer ud i den offentlige kunstmæssetning, vil ikke blive tilgodeset derigennem.

I Norge har man i konsekvens heraf i stedet for en „droit de suite“ ved lov af 4. november 1947 gennemført en af kunstnerne selv administreret ordning, hvorefter der til fordel for ældre norske kunstnere, som har indlagt sig fortjeneste i norsk kunst, samt til disses efterladte, men også i en vis udstrækning til fordel for talentfulde unge kunstnere, ved al offentlig omsætning af bildende kunst, norsk såvel som udenlandsk, pålægges køberen i tilgift til købesummen at betale en afgift på 3 pct. af denne.

Ved henvendelsen af 1. december 1953 til regering og lovgivningsmagt henstillede kunstnernes faglige organisationer, at der i Danmark vedtoges en til denne norske lov svarende lov om omsætningsafgift på bildende kunst. Under hensyn til, at en effektiv kontrol med den offentlige kunstmæssetning her i landet for tiden må anses for at være uigennefmørlig, har kommissionen imidlertid ikke ønsket at fremsætte et sådant forslag, men har foretrukket at anbefale, at der ved bevilling af et fast beløb på de årlige finanslove oprettes et fond, der tilgodeser en tilsvarende kreds af kunstnere og sådannes efterladte som den norske ordning.

Til lovforslagets enkelte bestemmelser skal man knytte følgende bemærkninger:

Til § 1.

Til stk. 1. Med ordene „billedkunstnerisk medvirken ved udformning og udsmykning“ har man ønsket at udtrykke, at fondets hovedformål er tilvejebringelse af en kunstnerisk indsats ved statens nybygninger gennem et samarbejde mellem bygherren, arkitekten og de bildende kunstnere. Man har i denne forbindelse taget i betragtning, at de bedste muligheder for et heldigt resultat vil opnås gennem samarbejdets etablering på det tidligst mulige stadium af byggeriet, d. v. s. allerede under arkitektens udførelse af skitseprojektet.

Til stk. 2. Kunstnernes repræsentanter i den

ovenfor omhandlede kommission ønskede oprindeligt i overensstemmelse med de bl. a. under kunstnerdemonstrationen fremsatte forslag, at der i forbindelse med bevillingerne til statsbyggeri afsattes et beløb til kunstnerisk udsmykning, svarende til 2 pct. af de enkelte bevillinger. Ordningen var tænkt administreret således, at det af en byggebevilling til udsmykning afsatte beløb ikke nødvendigvis skulle anvendes til udsmykning af den pågældende bygning, men helt eller delvis kunne henlægges til sådanne udsmykningsopgaver, der måtte kræve mere end 2 pct. af byggebevillingen.

Kommissionen har imidlertid fundet det rigtigst, at der, i stedet for en procentordning, søges tilvejebragt en fast årlig dispositionsbevilling. Man har her taget i betragtning, at realiseringen af en procentordning ville kræve et betydeligt administrativt arbejde bl. a. med hensyn til afgørelsen af tårige tvivls- og fortolkningsspørgsmål om, hvilke byggerier der skulle omfattes af afgiftsordningen, idet en del arbejder f. eks. tekniske anlæg burde holdes udenfor. Hertil kommer, at en procentordning vil medføre, at størrelsen af midlerne til kunstneriske formål ville komme til at svinge med byggeriets omfang.

Kommissionen har endvidere overvejet, om et beløb svarende til 2 pct. af det årlige samlede offentlige byggeri kunne lægges til grund for det beløb, man måtte søge opnået for dispositionsbevillingen. Udgangspunktet herfor har været, at størrelsen af det årlige byggeri, som herved måtte kunne komme i betragtning, ganske skønsmæssigt har været anslået til i en årrække fremover at ville andrage 100 mill. kr. En dispositionsbevilling svarende til 2 pct. heraf ville således udgøre ca. 2 mill. kr. årligt. Det må imidlertid ses i øjnene, at det offentlige byggeri i de allernærmeste år vil blive reduceret så betydeligt, at et 2 pct. provenu beregnet som ovenfor ville komme til at ligge omkring 1 mill. kr.

Under hensyn til de store opgaver, der foreligger, kan man ikke på forhånd udelukke muligheden af, at en bevilling på 2 mill. kr. allerede nu forsvarligt ville kunne udnyttes til fondets formål; men man har dog fundet det hensigtsmæssigt, at nyordningen startes med et mindre beløb, der vil kunne sættes i vejret, efterhånden som de indvundne erfaringer viser, at dette er påkrævet. Man har ved fastsættelsen af dette beløb påregnet, at der herved, når også de kommunale bevillinger til kommunale udsmykningsopgaver tages i betragtning, ialt vil blive ydet ca. 1 mill. kr. til de udsmykningsopgaver, fondet skal tilgodese.